

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 104. ANULU XV.

Telegrafulu esse de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratelo se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 31 Decembre 1867. (12 Ian. 1868)

Invitare de prenumeratiune

La

„Telegrafulu Romanu“.

Apropiandu-se capetulu anului 1867, se deschide prin acest'a prenumeratiune noue la acesta foia „Telegrafulu Romanu“, va esi ca si pana acum de doue ori pe septemana Joi'a si Duminec'a. — Pretiulu abonamentului e:

Pentru Sabiu pe anu 7 fl., pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 75 xr. v. a.

Pentru Trannia si Monarchia austriaca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl., pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Principatele rom. unite si strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl. pe 1/4 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu 'ntardia cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogamu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiuni a ni se tramite francate — adresandu-le deadreptulu la

Editor'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiu.

Telegramu

(la „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.)

Fagarasiu 30 Decembre 1867.

Inteligenti'a districtului si cetatei Fagarasiu, la trecerea pe aici a deputatului si consiliariului cavaleru de Puscariu, lu binevent'a si ser'a i aduse conductu de facile.

La finea anului.

Astadi espira anulu vechiu si mane se incepe anulu nou; cel'a ne paresese fara de a ne fi implinitu dorintiele nostre cele mai insemnate, dara totu odata, fara de a lasa a se realisa tote temerile, ce le avemu de dinafara.

Anulu trecut, putem sa dicemu, ca cu putina esceptiune, a fostu alu pacei. Elu a impletitu in eunun'a sea de pace catu ne privesece afacerile statului nostru in laintru doue acte insemnate si adeca: incoronarea Regelui Ungariei si de formarea de ministerii responsabile, dupa tote formele constitutionali, in ambe partile imperiului de dincoce si de dincolo de Lait'a.

Ce se atinge de tierile din afara, apoi pacea a tinutu un'a din cele mai splendide festivitati ale ei — espusetiunea universala dela Parisu.

Esceptiunea, carea a intunecat orizonulu de pace in Europ'a, a fostu revolutiunea din Spania, din Cret'a si unele miscari din imperiulu otomanu, precum si sangerosele lupte dela Monte rotondo si Mentana si in fine unele miscari in Iri'a, cari a ramasu numai pia desideria, dara totu odata maru de certa.

Eata in putine cuvinte icon'a anului trecut.

Reintorcendu-ne privirea la afacerile ce ne atingu mai deaprobe, deca amu si ave multe motive, cari se sternesca reminiscintie superaciose in noi, speranti'a, ca fia-care anu si are si progresulu seu, ne incuragieza pentru viitoriu. Acest'a speranti'a ne sioptesce mereu, ca si cu afacerile nostre se potriveasca dicerea: „tantae molis erat romanam condere gentem.“

Diferenti'a in cuprinderea situatiunei nostre, scimu ca a facutu, ca sa intramu in anulu acest'a sfiasati in pareri; a facutu ca sa vedemu unele ocazioni de a intra cu efectu in actiunile miscamintelor politice, nefolosite, seu paralizate si de a gu-

sta apoi si tristele urmari ale acestei sfasieri. Vedemu si astadi ca o parte din noi nu considera impregiarile cari au fostu la alte popore, pentru de a face o drepta aplicare cu acele la impregiarile nostre. Asia d. e. suntu multi cari au tinutu, si mai tinu inca, la resistinta passiva*), dupa modelulu magiarilor; dara uita, ca ei schimba efectulu Ungari ei, unde tote poporele, fara de esceptiune, in unu punctu au facutu resistinta passiva: cu efectulu unui singuru factoru alu Transilvaniei. Adeca, cu efectulu alu unei nationalitati, pre candu trei factori recunoscuti prin legile in vigore, adeca trei nationalitati din Transilvania, nu vrura din capulu locului sa scie de nici o resistinta. Vedemu ca o parte mare asi'a dara, fipsandu-si privirea politica la impregiarile speciale, trece cu vederea cursulu generalu ce domnesce in Europ'a, carele face din egal'a indreptare a poporeloru numai o cestiune de tempu, seu o aterna de puterea vitala a unui poporu.

Din acest'a au urmatu esitarea in urmarirea continua a intereselor nationali, acolo, unde li aru fi fostu locul. Din acest'a o insemnata dovoda de necuprinderea intereselor nostre proprii, carea, mai departe continuata, aru pute aduce numai vatemarea pretensiunilor, ce e indreptatita natiunea romana de a le face.

Reasumandu, putem dice, ca deca vremu sa inregistramu din actiunile nostre politice din anulu trecut, amu ved' a inainta multe ceea ce aru fi trebuit sa facemu, decatu ceea-ce s'a facutu. Ce e dreptu ca anulu acest'a, catu ne privesece pre noi romanii inca a fostu intardiatoriu, caci cestiunea nationalitatiloru si a confessiuniloru, cestiuni vitale pentru noi, precum si a uniunei Ardealului nu a venitu pre tapetu.

Incheiamu dorindu natiunei nostre succese mai bune in anulu venitoriu pe terenulu politicu, devoltare pre terenulu bisericescu, nationalu si socialu.

In acesta dorintia a nostra cugetamu ca amu cuprinsu totu ce se pote dori unui poporu si in acest'a se cuprinde chiaru si fericirea altor'a de alte nationalitati conlocitoare precum si a fia-carui romanu binesimitoriu.

Deci, desbracati de necasurile anului vechiu, sa ne revedemu cu puteri noue in anulu nou! Sa ne intalnimu acolo activi, unde ne va chiama interesulu patriei si alu natiunei.

AP. Eveneminte politice.

Sabiu 23 Decembre.

De dincoce de Lait'a a incetatu desbaterile dietali pre unu tempu. Dincolo a inceputu ministeriulu parlamentariu activitatea sea. In aceste putine s'aru cuprinde partea cea mai esentiala a lucrurilor politice din interiorulu monarchiei.

Ce se atinge de politica austriaca in afara, „Dresdner Journ.“ aduce o corespundintia din Vienna, carei diuarele prussiane i atribuie mare insemnate. In acea corespundintia se dice: „Programulu politice externe alu cancelariului austriacu si are radacin'a sea in sentinti'a: Pentru imperiulu acest'a, abia pusu in stare, de a-si descepta puterile sele si de a si le intrebuintia, de a se desbraca de relele ereditate, acum si inca multa tempu aru fi resbelulu o nenorocire immensa. Nimic'a nu aru pute justifica intreprinderea unui resbelu afara de necesitat'a respingere a unei amenintiari deadreptulu seu a unei periclitari notorice a conditioniloru esistintiei Austriei. O conditione de esistintia pentru Austria aru fi periclitata, esemplulu acest'a trebuie anume adusu inainte, deca s'aru intreprinde in ade-

*) In fapta au parasitu resistinta de multu.

veru ceea ce numesce propagand'a slavica, „misiunea eliberarei orientului“. Din contra nu se pericliteza nici o conditione de esistintia pentru Austria prin indeplinirea unitatii Germaniei si Italiei. Unu statu, fia acel'a putere mare seu nu, nu pote sa lase a i se vatem'a conditione esistintiei sele afara, deca renuntia dela esistinta sea. In Austria pote asi'a dara numai fi vorba la eventualitati anumite, de unu resbelu de aperare, carele aru trebui sa se porte neaperatu pentru interesele sele, vitale. In unu atare casu computeza imperiulu la patriotismulu cetatieniloru, cari tom'a acum au capetatu libertati politice si religiose cum nu le are alu doilea statu pre continentu. Pentru combinatiuni politice seu chiaru pentru asi'a numite „prestigiuri“ nu se va face apelu la patriotismulu cetatieniloru, nici pentru recastigarea perderiloru si a infantiei, cari s'au perdutu din caos'a unei politice scurtu veditoare, dara cari suntu acum de a se numer'a intre faptele implinite. Cumca de presentu aceste suntu ideile cele din urma a politice austriace, nu mai e secretu pentru acei ce voru se auda si se intielega.

„N. Al. Ztg.“ ia ansa dela acestu articulu si se esprima asupr'a politice externe austriace cam in urmatoarele: In interesulu Germaniei si alu statului austriacu gratulamu cu sinceritate cabinetului de Vien'a pentru aceste opinii. In locul neincrederei si temerei va pasi totu mai multu si mai multu simtiementulu securitatii si poporele inrudite se voru umple de acea unisece binefacatoria, carea resare din consciinti'a, ca cararile amendoru a nu se voru incrucisia in decursulu naturalu alu lucrurilor.

Dela 1859 incoce candu Napoleonu alu III la gratulatiunea ce i se facu de anulu nou, amesteca cuvintele cele ponderose catra bar. Hübner; ambasadorele austriacu, fiindu ca urma dupa aceea resbelulu din Itali'a, — lumea s'a dedatu a da o mare insemnate respunsuriloru lui Napoleonu la gratularile ce i se facu de anulu nou. De atunci incoce s'a dedatu insa si alti regenti, unde e obiceiul a gratula corpulu diplomaticu seu alte corpuri inalte de statu, a impleti cate o frasa atingatoare de politic'a generale in respunsurile lor. De aceea lumea abia ascapta in dia'a de 1 Ianuariu (cal. n.) sa veda ce va aduce firulu electricu din vorbirea unui seu altui potentatu. In acestu anu avemu trei respunsuri la gratulatiuni de anulu nou si adeca, a lui Napoleonu III Imperatulu Francesiloru, a Regelui Prussiei si a Regelui Italiei. Tote trei suntu in unu tonu de totu pacnicu, nici pomenire de vre-unu nuoru pe orizonulu politicu. Ba a Regelui Italiei si indrepta privirea numai asupr'a reformeloru interne, ca si cum in primaver'a viitoare Europ'a aru ascepta nemic'a alt'a decatu pacea generale. Contrastulu cuvintelor imperatesci si regesci rostite cu ocaziunea anului nou e mare fatia cu pregatirile ce audimu ca s'a facutu in Francia, acum de multu tempu, cu planulu de mobilisarea in Prussia, cu imprumutulu de carele era vorba deunedita in camera italiana, si cu concentrarea trupeloru rusesci, de cari s'a scrisu de atatea ori ca stau concentrate la marginea Galitiei si in fine, candu s'aru adeveri: cu ataculu intre cavaleria austriaca si rusesca la marginea galitia-rusesca.

Presupunerile diuare, cu tote situatiunea pare asi'a posomorita, vine sa le demintia „Constitutionalulu“ ca pre nise scornitari reutaciose. Aceeasi foia asigura ca Napoleonu cu ocaziunea anului nou nu s'a esprimitu catra nimenea de asi'a, incatu sa se pota conchide vre-unu resbelu in viitoriulu celu mai de aproape; ba afirma ca nici odata nu s'au schimbatu gratulationile intre suveranii Europei mai intimu ca cum s'a intemlatu in anulu acest'a.

Ministeriul italian după multe încercări a reușit să se constituie. Membrii și președintele al consiliului de miniștri și ministru de externe, C a d o r n ' a de interne, C a m b r a y = D i g n y de finanțe, D e f i l i p p i justiția, R i b o t t y de marșal, B e r t o l e = V i a l e de război, Cantelli afacerile publice, B r o g l i o instrucțiunea publică, intermalu și de comerț și agricultură.

Scrierea septemnarului numită „Der Osten“ aduce sub titlul „la situațiune în orientu“ cam următoarele:

Dlu Demetriu Brăteanu se afla venindu preste Belgrad și Pestă în Vien'a. Densulu e unulu din conducătorii partidei liberale democratice. Scopulu aflării lui în Vien'a e a aduce pre regimulu austriacu la convingerea, ca regimulu românesc de acum pune celu mai mare pretiu pre o purtare binevoitoare a regimulu austriacu la niscari eventualități ce aru putea obyeni. Mai la vale dice aceeași fôia, ca și cestiunea unei convențiuni postale și jurisdicțiunea consulară e obiectulu aflării Dlui Brăteanu în Vien'a, cu deosebire inse serioșitatea situațiunei asupra cărei cauta a se întielege regimulu românesc cu celu din Vien'a, și spre ajungerea acestui scopu sa se schimbe referințele de până acum între aceste două state în mai bune și în de acele ce sunt în stare de a însuflă o încredere imprimulată. Asigura în fine ca Dlu Brăteanu aru fi aflatu buna primire atât la D. de B e u s t câtu și la alti barbati de statu și e veselu ca ia succesu a află idei de totu binevoitoare pentru țier'a care la tramisu la toti barbati cu carii a avutu intalnire, asiă încatu numai pôte fi îndoiela despre o succedere definitivă a misiunei sele.

Revista diuaristica.

„Wanderer“ aduce unu articolu intitulatu „Trei discursuri pacinice de anulu nou“ de urmatoriulu cuprinsu:

Din trei capitale ale Europei, Parisu, Florenti'a și Berlinu ne aduce telegrafulu salutări de anulu nou, cari salutări abunde de iubirea de pace și de sânt'a nisuiția cătra sustinerea păcei. Cine aru puté examina animile și rerunchii domnitorilor, cari au luat cuventulu în diu'a de anulu nou, pentru că sa se marturisească, că adereati principi ai păcei, aceluia pôte ca i aru fi data a-si face nisce idei proprie și curioșe despre sinceritatea celoru vorbite de înaltii vorbitori. Noue firesce ca asiă ce-va nu ne pôte trece prin minte: noi cauta sa luăm actulu numai despre acea impregiurare, ca cuvintele loru de pace se nimerescu foarte reu cu faptele cele rebelice. Impresiunea ce a făcutu cuvintele acele asupra noastră o vomu reproduce prin o asemenare nepretensiôsa. Sa-si cugete cine-va unu calatoriu pacinicu, carele nu aru ave nici o suspiciune și nici unu cugetu rezervatu, și carele după o absentia de mai multi ani s'aru re-întôrce din țierile de preste mări îndepartate, în Europ'a. Elu sa vina adeca din tinuturi de acele, în cari nu au pututu strabate nici o scire despre întâmplările noastre din urma și elu aru avé a-si formă însusi o judecata despre giurstarile noastre. Ce aru trebui elu sa veda și ce sa observeze? — În totu continentulu aru trebui sa veda, ori în câtrău și-aru îndreptă privirea, armări, abonări la puscii de cele noue și experimente că aceste, probe de ajustări noue, pregătiri pentru introducerea de sisteme noue de aperiare, aru trebui sa veda, cu partea noastră de lume e investata de arme și cum acele nu potu mantui de frică ca înarmarea acest'a nu va fi suficientă (de ajunsu) pentru siguranță Europei. Ce înimicu sta înaintea portiloru? séu aveti de a acceptă o invasiune de mongoli? — Asiă aru întrebă cãletoriulu, pentru că sa-si chiarifice situațiunea cea înfiorătoare, carea ne necesiteza la cheltuieli rebelice asiă de enorme.

„Respunsulu aru fi: O amice tu retacesci foarte! Noi traim în mijloculu păcei! noi cu totii nu vrem alta decâtu pace, noi iubim pacea preste tôte și urim rebelulu că cium'a. Si precum cugetăm noi asiă vorbesc și domnitorii nostri; ceteșce numai, câtu de pacinicu a vorbitu domnitorulu francesiloru la anulu nou, câtu de pacinicu regele Prussiei și ala Italiei. Ce respectu aru capetă strainulu din vorbirile acestoru capete încoronate, nu scim; scim inse, ca elu deca aru fi omu cu judecata și pricepere, aru pune armările și pregătirile rebelice în un'a, și cuvintele principiloru de pace în alta cumpena. Asiă facem și noi.

„Domnitorulu francesiloru a descoperitu trami-

siloru acreditati la curtea lui, ca dorința lui nestramutata e de a trai în pace cu tóta lumea și de a sustine cele mai bune referințe diplomatice. Pre candu inse asigura elu Europ'a despre acest'a pune pre ascultatoriulu corpu legislativu sa voteze o lege de armata, carea da preste unu resimtiementu aduncu alu Franciei, dara, carea dejoca imperatulu spre liber'a dispozițiune mai multu de unu milionu de luptatori pentru ori ce momentu. Atâti'a ômeni, adeca atâti'a francesi înarmati nu voru puté stă multu fără de lucru. Pre armat'a acest'a asiă de tare immulțita o va apucă uritulu și imperatulu va trebui sa-i procure o petreecere. În astfelu de impregiurări voru resultă frumôse referințe cătra puterile vecine, referințe de totu neplacute, ce stau în contrastu cu dorințele, căroru Louis Napoleonu le dede espressione în cuventulu de anulu nou. Franci'a, carea nu e amenințata de nici o parte impinge cu armările ei spre rebelu; ea va rebelu și lu va și avea. Deca Ludovicu Napoleonu afirmă contrariulu, apoi însemneza atât'a câtu și famosulu: „Imperiulu e pacea“ — unu motto, carele s'a implinitu în Crime'a în Itali'a și Messicu în unu modu foarte curiosu.“

Despre discursulu regelui Prussiei dice „Wanderer“ ca nu scie, deca are elu sa fia explicatiunea planulu de mobilizare ce l'au predatu mai înainte generaliloru, séu ca planulu are sa esplice discursulu regelui.

Despre Victoru Emanuelu dice același diuaru ca regele vorbesce cătra deputati, că și candu aru fi pacea cea mai adenea.

În „Tromp. Carp.“ cetimu:

„Lucrurile din afara se agraveza și întocmai că noorii cari se concentra în pecl'a ce precede vijeli'a, puterile europene se desfasura și se restringu în ele inse-le cu o activitate prodigiôsa, dara muta. Adversarii se atînta și-si crasnescu fără a dice o vorba.

Franci'a arméza 1,300,000.

În Rom'a suntu astadi 50 de mii, pentru ca se scie sistemulu francesu a dice ca are 10 acolo unde are 20; sistemulu de difere de alu celoru-lalte puteri cari spunu 20 acolo unde au 10.

Press'a francesă, — și cea mai pacinică, și opiniunea publică în Franci'a, — și cea mai burgesa, — suntu spre bataia. Si negresitu ca Napoleonu III nu va primi sa se sfersiesca în betrănetiele lui tradițiunile napoleoniene și sub imperiulu seu sa sufere Franci'a unu scadiementu.

Rebelulu este eminentu și, cu câtu se întârde, cu atâtu va fi mai crancen și mai teribile.

O coalitiune mare și serioșă se redică contr'a Franciei și contr'a dinastiei napoleoniene, și Franci'a pare ca-si înaltia talia pre câtu se radica coalitiunea.

Guvernuulu austriacu fi-va elu stapanu pre simpatihiele germane cari suntu în Austri'a?

Ungari'a, care este astadi fortia Austriei, simpatisa-va cu Franci'a séu cu aspiratiunile Prussiei? Unu jurnal eminente magiaru dicea mai de unedile ca elementulu civilisatoriu este mai multu în rass'a germană, și ca Ungari'a, care e selôsa de civilisatiune, nu pôte sa intre decâtu în elementulu germanu. Grea vorba-si înspaimentătoare pentru noi, cari ne credeam despartiti de Germani'a prin natiunalitatea magiara, atâtu de viua și atâtu de viguroșă.

Austri'a ce va putea face în desacordu cu Ungari'a?

Itali'a, naturale aliata a Franciei, se fragmenta în nenorocirile ei; și, fatalmente, va luptă contr'a naturei ei.

Coalitiunea dara germană va fi dela Baltica până la Adriatica și dela Baltica până la marea Nordului, redimata pre Russi'a.

Franci'a deci are sa dica: acum séu neci o data!

Albionă suride séu se îngrijesce? De ce aru avea sa se îngrijasca mai multu? de Franci'a lui Napoleonu III, séu Germani'a lui Bismark? Si candu Germani'a cu Russi'a s'aru întielege într'ale Orientelui, cum iaru veni Engliterei?

Coalitiune pentru coalitiune, Englitere'a nu pôte face altfelu decâtu sa fia cu Franci'a, că espressione a unei si acciasi civilisatiuni.

Din foile Turciei pare ca aru resultă o asigurantia contr'a chibzuiriloru ce s'aru fi facendu între Prussia și Russi'a despre dens'a; și negresitu ca

deca unirea Engliterei cu Franci'a nu se va vedea în resboiele din Germani'a, acesta unire nu se va mai ascunde candu se voru ivi tentative contr'a Turciei.

Care va fi politic'a noastră în aceste peripetie?

Noi avem o politica traditională care a devenitu natională chiaru, pentru ca ea a fostu conservarea noastră până astadi. Acesta politica s'a manifestatu destul de claru ori de câte ori a vorbitu natiunea, ear nunumai guvernulu ei: ea s'a manifestatu la 1821 și la 1848.

Urma-vomu cu dens'a? O întielegu ômenii nostri de statu la putere astadi? De unde voru fi venindu inspiratiunile ministrulu Bratianu? din Parisu séu din Berlinu? Si pre cine insielămu? pre Bismark, séu pre Napoleonu?

„Rom.“ vorbindu despre situațiune dice:

„... Întorcendu-ne spre Germani'a gasim asemenea ca fiindu ca ea merge în conformitate cu legile naturale, nimenea nu se pôte opune puterulu corinte. Suntemu asemenea în dreptu a crede, ca nu Franci'a și marele ei imperatore, cari cei d'antăiu au radicat în tóta Europ'a stindariulu natiunalitățiloru, voru voi se combata unitatea Germaniei. Si apoi, în faptu unitatea este dejă făcută. Germani'a a datu în mânele regnulu Prussiei puterea armată, și tôte celelalte puteri au recunoscutu, acum'a că totu deun'a, ca ceea-ce voiesce o natiune este bine și dreptu a se face, tratatulu dela Prag'a în faptu, a fostu ruptu. Candu dar faptulu s'a facutu, cumu se nu credem ca neci o putere nu va începe unu rebelu pentru nisce simple forme, singurele ce au ramasu încă de facutu?

Deca însa, mergendu după legile naturei, avemu dreptulu a crede, celu puțin a speră, ca nu se va deschide rebelu neci între Itali'a și Franci'a, neci între acesta din urma și Germani'a, totu acele legi ne facu a crede ca nu vomu putea scapă în primavér'a viitoare de rebelulu Orientelui. În Itali'a și în Germani'a rebelulu se pôte înlatură, fiinduca aceste natiuni mergendu spre unitate, lupt'a în contr'a loru aru fi nedreptă, aru fi lupta în contr'a legiloru naturei. În Oriente din contra, lupt'a fiindu provocata de legile naturei, este invederatu, este logicu ca torintele nu va mai putea fi stavilitu. Cine dar nu vede ca în ori ce casu, întieptuncea, institutiulu de conservare ne ordina sa ne pregatim, și sa ne pregatim bine și cu ori ce pretiu, pentru că sa ne punem în stare de a ne implini misiunea ce ne este impusa prin ginteia noastră, prin pozițiunea noastră geografică și prin starea de fremantare în care se afla întreaga Europ'a.

Este cu putintia, diseram, este de speratu ca nu se va deschide unu rebelu între Itali'a Germani'a și Franci'a. Avemu încă dreptulu a crede ca nouele aliantie ce se voru face, ce se facu, voru fi între Franci'a, Itali'a și Germani'a, căci aceste suntu aliantiele naturale. Cuvintele adresate de Imperatulu Napoleonu, ambasadorulu nouei confederatiuni germane ne da unu nou dreptu a crede astfelu. În ori ce casu însa, suntemu datoru a ne pune în pozițiune de a ne putea implini misiunea noastră, datoriele noastre.

Franci'a, natiunea cea mai puternică și cu tôte aceste, simple trebuinti'a, în fati'a situațiunei actuale a Europei, a dice Camerei prin primulu ei ministru:

„Asiă dar, astadi, trebuie sa fimu gat'a mai multu decâtu ori candu; și fiinduca armat'a permanentă este prea costătoare, în viitoru ea va fi înlocuita cu garda natiunală, pentru ca costa mai puțin.“

Ministeriulu translaitanicu
s'a constituitu. Diuarulu oficialu din 1 Ian. n. aduce următoarele autografe:

„Iubite principe A u e r s p e r g! Te numescu de președinte în consiliulu Meu ministeriale pentru regatele și țierile reprezentate în senatulu imperiale.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

F r a n c i s c u I o s i f u m. p.

„Iubite conte T a f f e! Mișcandu-Te dela conducerea ministeriulu de interne, Te numescu de locutieninte a ministrulu-presedinte și-Te încredintiez în această calitate a conduce agendele ministeriulu pentru aperiarea țierii și securitatea publică.

Pentru recunoscerea serviciiloru însemnate ce

le-ai indeplinitu in calitatea de mai nainte, Ti oferescu crucea cea mare a ordului Meu Leopoldinu.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite nobile de P l e n e r ! Te numescu de ministrulu Meu la comerciu.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite cavaleru de H a s n e r ! Te numescu de ministrulu Meu la cultu si instructiune.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite conte Alfredu P o t o c k i ! Te numescu de ministrulu Meu la agricultura.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru G i s k r a ! Te numescu de ministrulu Meu la interne.

Vien'a 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite profesorulu H e r b s t ! Te numescu de ministrulu Meu la justitia.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru B r e s t e l ! Te numescu de ministrulu Meu la finante.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

„Iubite doctoru B e r g e r ! Te numescu de ministrulu Meu.

Vien'a, 30 Decembre 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Afara de acestea, se mai publicara câte-va autografe de importantia mai putina, precum unulu câtra Auersperg pre care, in urmare a denumirei de ministru, lu misca dela presiedinti'a casei de susu, si pentru servitiile in calitatea de mai nainte i rostesc recunoscintia deplina, — altulu câtra Giskra, pre care, totu din aceeași cauza, lu misca dela presiedinti'a casei ablegatorulu senatului, si totu pentru asemenea servitie i da ordulu coronei de feru clas'a a două fără taxa, — altulu câtra Becke, pre care pentru servitiile in calitatea de mai nainte lu decora cu ordulu coronei de feru, clas'a antaiu, — in fine unulu câtra Hye, pre care miscandu-lu din postululu seu si rezervandu reaplicarea i rostesc recunoscintia si lu decora cu ordulu coronei de feru clas'a prima.

„A.“

B u n g a r d u lângă Sabiu 29 Dec. 1867

Cu ocaziunea siedintiei Comitetulu Parochialu tinute la finitulu anului acestuia s'au gâsitu de bine a se luá in séma sporulu trebiloru bisericesci si scolare sub presiedinti'a Preotulu nostru Teodoru N e c s i a cu titorii aflatori lângă sine, incependu dela 20 Iuliu 1850. —

La 20 Iuliu 1850 candu au fostu diu'a inceperii functiunei susu mentianatului preotu in coman'a acest'a, s'au gâsitu averea banala in lad'a bis. nostre 79 fl. 73 xr. v. a. fiindu de titoru Georgiu Macaveiu; — dela 1 Novembre 1851. — 25 Iuliu 1853 au urmatu de titoru Tom'a Cióra; — de aci inainte pâna la 6 Oct. 1863 au fostu de titoru Ioann Dordea si de aci inainte s'au asiediatu inca unu alu 2-lea titoru Ioane Modranu totu cu Parochulu in frunte, — iéra la inceputulu an. 1866 au pasitu, Comitetulu parochialu cu presiedintele seu parochulu locale susu mentianatu in activitate. —

Astadi suntemu urcati cu averea banala in lad'a nostra bis. in 2208 fl. 77 1/2 xr. v. a.

S'au stârunitu prin susu mentianatulu presiedinte cu Epitropi bis. lângă sine, — încatu la 5 Febr. 1856 s'au cuperatu o curte cu casa in mijloculu comunei numite „Scól'a comunala pentru poporulu gr. or. din Bongardu“ in pretiu de 2100 fl. v. a. (platiti din alodiulu comunale) — afara de acestea s'au mai procuratu mobile, cârti si vestiminte bis. foarte pretioase, parte cu spesele bis., parte prin mijlocirea susu mentianata; — iéra pre lângă toate are astadi bis. nostra, totu prin stârunitia susu mentianata si unele mosiutie, curgendu folosulu in cass'a bis. carea mai inainte nu existá. —

De-si pre fia-care anu au fostu spese de diferite sume in sfer'a bis. din aceeași casa, — totusi

treptatu intr'unu tempu de 17 ani se vede unu sporiu indestulitoriu, pentru care, despre o parte facemu cunoscutu publicului si coreligionariloru nostri si confratiloru ingrijitorii bis., iéra despre alta dâmu multiamita zelosiloru in sfer'a bisericeii si a scólei — pofindu si in viitoriu buna cointelegere.

Comitetulu parochialu.

Brasiovu, 26 Decembre 1867.

Astadi in a două serbare a Nascerei M. Christosu se desveli unu simtiu nobilu alu braviloru nostri negutiatori din Brasiovu. Ei nu lasara a trece aceste serbári pâna a nu face nescie fapte de stima intr'ensele, pâna a nu aretá semne câtra unulu din barbatii cei rari ai Transilvaniei, cari adormindu au lasatu talentele lor se destepie pe cei vii. —

Germanii, nationea cea culta inca tardiu radicara semnele de stima poetiloru lor, Romanii de aici nu putura a mai intardia vedindu desu momentulu unicululu poetu alu Transilvaniei, mormentulu lui Andreiu Muresianu, care locuindu intre demnii brasioveni a si cantatu in mijloculu lor. —

Brasiovenii nostri dara, si deosebitu domnii negutiatori preocupati de unu spiritu bunu, esindu astadi din biserica dela rugaciunea dumnediesca si mergendu la Cassina spre a se ocupa cu cetitulu indata ce intrara acolo D. Ioann George Ioann dise: Poetulu Muresianu, care a vietuitu intre noi, care a cantatu dintre noi, noi trebuie sa-i aratámu semne ca-lu pretiuimu; noi trebuie sa-i radica mu monumentu spre dovéda ca-lu pretiuimu.

Aceste cuvinte aflara primire entusiastice. Astfelu se si incepura a contribui pentru stimabil'a fapta.

Domnulu Ioann G. Ioann numerá 10 galb. D. Constantinu I. Iug'a 10 galb. Dlu Prefectu de Praov'a Andreiu Detmanu 10 galb. Dlu Diamandi Manole 5 galb. Dlu Stefanu Sotiru 5 galb. Dlu Dimitrie Ioncioviciu 5 galb. Nicolae T. Ciurcu 5 galb. Stanu Popesculu doue lire.

Pâna-ce scriu aceste a mai incursu bani pentru monumentulu Poetulu Andreiu Muresianu, la a caroru daruitori le voia impartasi numele dupa acest'a. —

Pâna atunci se pôte sci, ca se va aranja unu comitetu care se cugete ce felu de monumentu se fia acel'a. — Acum incheiu cu aceea, ca tota fapta buna si are pretiulu seu, acesta fapta a negutiatoriloru nostri se lauda de sine.

Bodu in 19 Decembre 1867.

Domnule Redactoru ! Venindu-ne si noue a mâna nr. 101 st. Dy. din 17 Dec. a. c. si cetindu in rubric'a „Varietáti“ aceea ce se amintesc de corulu nostru parochialu, nu potu intrelasa; mai multu din indemnulu colegiloru mei, cari mai indatoratu, intaiu: se aduc publica multiamita preon. Prot. I. Petricu din Brasiovru, care cá unu parinte neobositu in sfer'a activitatiei DSele, nu lasa nimic'a ce merita lauda trecutu cu vederea, avendu mila si de noi, Ddieu sa ni-lu tina multi ani! a două: a detalia corulu nostru, care exista din Novembre 1865 mai limpede, adeca: elu constá sub instructiunea D. Parinte N. Popovicu, dara conductorulu e D. Inv. G. Chencu, — din 33 membri si adeca 8 barbati casatoriti, 21 juni eleyi ai scólei de Duminec'a si 4 baieti din scól'a de repetitiune, toti dela 13—31 ani fostii invetiacei ai D. Parinte. Notele nostre nu-su cele nemtiesci seu italiene, ci cele arabice, adeca: siepte cifre. Durerea cea mai mare e nu dupa fondulu celu micu de 17 fl. 81 xr. v. a. cari s'au mistuitu in cas'a casierului, ce-i mai multu dupa toate scrierile si compunerile corale in quartetu si si pre cincii tonuri, ce ni se mistu in casa D. instructoru si membru alu societátei corale par. nostru N. P.

Binevoiesce Dle Redactoru a dá locu acestei multiamite in totalitatea ei in pretiuitu-ve jurnalulu. Iosifu Menetiu act. societ. corale.

Din Aradu aflámu dupa Albina ca acolo s'a intrunitu la invitarea facuta de DD. Protosincelu Mironu Romanu M. Filimouu si Lazaru Ionescu in 14/26 Decembre o conferintia de inteliginti'a romána din Comitetulu Aradulu pentru de a se consulta cum are a urmá in impregiurárele de fatia.

Conferintia fu deschisa prin o vorbire acomodata, rostita de Mironu Romanu, dupa care apoi priu aclamatiune fura alesi de presiedinte alu conferintiei Sigmundu Popovicu, iéra de notariu Ioane

Moldovanu; dupa aceea Lazaru Ionescu la convocarea presiedintelui a cetui unu proiectu de programu politicu, prin care spre ajungerea scopulu atinsu in epistol'a de mai inainte, s'aru pôte compune insotirea nationala a intielegintia románe din comitatu. Cuprinsulu acestui programu primitu din partea conferintiei cu unanimitate, e urmatorulu:

Considerandu-se cumca intru unu statu constitutiunale starea politica a unui poporu mai ales prin insotiri se pôte intári si promova la scopulu doritu; —

Considerandu-se: ca in comitatu Aradulu si pâna acum se formara partide politice — care desi in multe se potrivescu cu intentiunile nostre nu mai putinu loiale cá si ale lor, — dara totusi acele nu corespundu in toate intereselor specialu ale poporulu romanu; —

Mai departe considerandu-se: ca intieleginti'a romána din comitatu acest'a nu pôte fi indiferenta câtra trebile publice ale patriei si intre aceste câtra interesele si dorintiele specialu ale poporulu romanu; ma chiaru ca se simte naturalminte chiamata a conlucrá spre promovarea a celor si a dá espressione adeverata opiniunei publice a poporatiunei románe din acestu comitatu; —

In fine considerandu-se: cumca indestulirea ulterioara a intereselor nostre nationalu va aterná mai vertosu dela conlucrarea solidaria a intielegintiei románe in afacerile autonome a municipieloru comitatense si cetatienesci; — intieleginti'a romána din comitatu Aradulu compune o insotire nationala romána pre lângă urmatorulu programu politicu:

1. Partid'a nationala romána din comitatu Aradulu pe lângă pastrarea credintiei stramosiesci câtra tronu si dinasti'a domnitoare, se declara pentru principiile cele liberale care a produsu asiediamintele democratice ale legiloru din anulu 1848; recunósce integritatea patriei comune, si voiesce sustinerea si desvoltarea constitutiunei acesteia asiediate pe representatiunea poporale si garantata prin legi fundamentali; — deodata inse partid'a acest'a e convinsa: cumca deslegarea cestiunei de nationalitate pe temelulu principiulu de egalitate completa spre indestulirea tuturoru poporeloru patriei este nu numai drepta, cavintioasa si neamenabila — ci aceea sta chiaru intru interesulu principale alu consolidárei patriei, si libertatei constitutiunale, — din ce motivu partid'a e convinsa si despre aceea; cá prin realizarea acestoru principie pe calea legislativa: constitutiunea patriei e de a se complini cu legi corespundietorie si in privintia acest'a; in fine partid'a se de hiara pe lângă principiulu egalitatei tuturoru confessiuniloru organizande pe temelulu representatiunei poporulu.

2. Conformu principiiloru manifestate, partid'a intre marginele legiloru sustatátore va conlucrá din toate puterile la promovarea bunulu publicu alu natiunei romane din acesta tíera in genere; precum si la promovarea intereselor specialu ale poporatiunei romane din comitatu acest'a.

3. Membru in partid'a acest'a pôte fi ori care romanu din comitatu Aradulu provediutu cu dreptulu alegatoriu si care seu prin subscrierea programulu acestuia seu si altcum se declara de același.

4. Pentru bun'a cointelegere si conlucrare solidaria in toate agendele partidei, membrii acesteia se indetorescu parerile loru individualu ale su-pune totdeun'a votulu majoritatei.

6. Trebile partidei le va conduce unu comitetu permanentu alesu de adunarea generale constituanta.

Aradu, 25 Dec. nou 1867.“

Programulu acest'a primindu-se cu unanimitate, pentru organizarea partidei s'au alesi prin aclamatiune unu comitetu statatoriu din 50 de membri.

Dupa acest'a conferintia s'a si declaratatu de incheiata si intonandu cu totii 3 strofe din imnulu poporaru „Destépta-te Romane!“ „Priviti mare-tie umbre“ si „Preoti cu crucea 'n frunte“, fecera locu conferintiei comitetulu, care indata si alese 2 presiedinti si 2 notari si se alese o comisiune din 10 membri pentru a elaborá unu regulamentu pentru partid'a constituanta, fiindu insarcinata si cu agendele necesarie si cu conchiamarea comitetulu, candu va fi lipsa. Acesta comisiune consta din 2 presiedinti: Mironu Romanu si Sigmundu Popovicu si membri: DD. Ioane P. Desseanu, Lazaru Ionescu; Emanuelu Misiciu, Vic. Philimonu, I

Bosiu, Ioann Ratiu, I. Goldisiu si Emericu Stanesco.

Principatele române unite.

Alegerile s'a terminat si camerele se vor deschide in decursul unei luni in Ianuarie (15) 1868. Rezultatul alegerilor dupa partide se dice ca a dat 82 deputati guvernamentali (liberali) 20 deputati din centru liberalu, 18 din centrul propriu si 19 din partid'a conservativa (boieri); 18 alegeri mai sunt de a se face.

Dupa cum se vede din unu referatu către consiliul ministrilor, dela Ianuarie 1868 incolo, cursul monetelor straine se va schimbá dupa proportiunea urmatoriulu :

TABLOU

pentru modificarea monetelor in proportia justa calculata dupa napoleonica 20 lei noi.

	lei vechi		lei noi
1 Francu	2 28	In proportie	1 —
1/4 Napoleonu	13 20	"	5 —
1/2 "	27 —	"	10 —
1 "	54 —	"	20 —
1 Lira otomana	62 —	"	22 96
1/2 " "	31 —	"	11 48
1/4 " "	15 20	"	5 74
1 Lira sterlina	67 20	"	25 —
1/2 " "	33 30	"	12 50
1 Galbenu austriacu	32 —	"	11 85
1 Imperialu rusu	55 —	"	20 37 (?)
ARGINTU			
1 Icosaru	12 10	In proportie	4 52
1/2 "	6 5	"	2 26
1/4 "	3 2	"	1 13
1 Rubla rusa	10 20	"	3 87
1/2 " "	5 10	"	1 94
1/4 " "	2 25	"	— 97
30 Capeici vechi	3 6	"	1 16
20 " "	1 34	"	— 67

15 " "	1 15	"	— 50
10 " "	— 37	"	— 33
1 Sfantiu austriacu	2 10	"	— 84
1/2 Sfantiu	— 15	"	— 42

Varietăți.

** (Denumire.) Pre basea alegerii sinodului protopresbiteralului imunitat alu tractului Zaranului, Consistoriulu archidiececanu gr. or. din Transilvania a denumitu pre Secretariulu consistorialulu dlu Moise Lazaru de Protopresbiteru in numitul tractu si in dlu'a nasterii Dlui s'a si chirotesitu.

In locul densulu s'a denumitu provisoriu de secretariu dlu Dr. Demetriu Racciu.

** Principele Carolu alu Romaniei a daruitu pentru sustinerea Capelei romane din Parisu o subventiune anuala de 1500 franci din cuti'a sea privata.

** „Pester Journal“ afla din impartasire privata demna de credinta, ca in dilele aceste a fostu unu atacu (Scharmützel) intre trupele marginasie rusesce si austriace (dupa cum se suna cavaleria). Ataculu a costatu victime insemnate de omeni.

** Scirea, ca puscile cele noue se dovedescu de neintrebuintiavere, o deminte W. Ztg. in modu decisivu si adauge, ca puscile cari caletorescu spre Vien'a suntu de cele vechi si se transporta in arsenalulu de acolo spre a fi prefacute. Pre catu amu pututu aflá, puscile cele noue dau pre minuta 16 puscaturi; celu mai slabu puscasiu da 10. Pana acum insa deprinderea lipsesce, incatu ckiaru si barbatiloru dedati cu manuirea armelor cu mecanismi mai complicati, nu le succede manipuliunea neimpedecata la descarcatul pusciloru noue.

** Din Orestia se scrie la H. Z. cu ocaziunea tergului de septemana din 23 Decembre s'a intemplatu o crima infioratore. In bolt'a comerciantelui Catana (mai nainte firm'a Spiridonu Tatarti) a intratu unu licentiatu sa cumpere. Elu inse vedindu imbuldiel'a a luat o carpa si a ascuns'o. Observandu acesta comerciantulu a alergatu dupa

intorca obiectulu furatu scote cutitul si junghia pre bietulu pagubitu, incatu cade fara de simt're la pamentu. Vulnerarea i o facu in spate penitruca a buna sema s'a intorsu candu a vedintu cutitul, si cu tote ca e periculosa e sperantia ca se va inse-natosia.

** Epidemia de vite a mai incetatu la Semerea, dara se arata in alte multe parti si dupa cum spunu cei mai multi, bol'a in cele mai multe casuri e importata.

** Adou'a di de craciunulu nou s'a intemplatu in Desiu de unu economu si-a lasatu copilulu in casa. Elu era facutu focu inainte de plecarea. Pana a se intorce a casa, esindu fumu multu in casa, copilulu ce se afla intr'ensa s'a innecatu (de fumu) si a muritu.

** Anunciamu ca amu primitu brosiur'a prima din Amvonulu. Consta din 2 cole si unu partrariu in octavu si cuprinde: I unu cuventu catre p. o. cleru romanu, II Predice de dominece si serbatori; serbatorea taierei impregiuru si a anului nou, III Predica la duminec'a dupa Botezu, IV Predica la duminec'a lui Zacheiu si V retoric'a sacra. La finea pagineloru brosiurei se escrie unu premiu/penitru „cea mai buna predica pe Duminec'a S. Rusalieloru de 4 galbeni“.

Cu numerulu acest'a se incheia abonamentul pe anulu 1867. Ne rogamu a grabi cu abonamentul celu nou, caci altu feliu lesne vomu veni in neplacut'a pusetiune de a nu pute servi cu nrii dela inceputu. Mai departe ne rogamu a se adresa in tote afacerile de bani deadreptulu la Editor'a foiei, penitru evitarea confusiuniloru.

La revedere in anulu 1868 !

Burs'a de Vienn'a.

Din 30 Decembre 1867. (11 Ian. 1868.)

Metalicele 5%	56 80	Act. de creditu	184 40
Imprumut. nat. 5%	64 80	Argentulu	118 50
Actiile de banca	684	Galbinulu	5 73 1/2

ASSICURAZIONI GENERALI CU PRIVIL. C. R. IN TRIEST,

intemeiata in anulu 1831,

cu unu fondu de sigurantia dupa bilantiulu, publicatu in 4 Novembre 1866, de 24,463,860.

primesce pentru premii forte potrivite :

a) asecurantiu contr'a pagubiriloru prin focu ;

b) asecurantiu pentru vietii'a omeniloru, cu si fara profitu, de capitale, pensiu si rente, precum si asecurantiu de zestre.

Societatea, indreptatita de a esercea tote plasele de asecurantiu, cari suntu iertate dupa legi, au fostu dintre tote institutelu austriace de asecurantiu cea d'antaiu, carea au introdusu asecurantielu vietiei si au purtatu inca din inceputu neinteruptu grija pentru ele, ca sa oferesse participatoriulu tote comoditatile ce suntu impreunate cu o soliditate duratore a societatiu.

Intre combinatiunile diferite ale asecurantieloru pentru casulu de morthe ne oferesce la tarifulu II. cu profitu inlesniri deosebite, de ore-ce la ceste din urma da societatea participatoriulu din profitulu, ce resulta, 75%, prin ceea-ce se reduce plat'a premieloru la o suma cum se pote de mica.

In anulu 1862 se urca profitulu de impartire la 74²⁷/₁₀₀ proc. in anulu 1863. se urca profitulu acest'a chiaru si la 98⁶⁴/₁₀₀ proc.; in anulu 1864 la 70⁸²/₁₀₀ proc.; in anulu 1865 la 13 proc. si in anulu 1866 la 25⁶¹/₁₀₀ proc. ale premieloru platite. Forte observabilu este, ca daun'a (pagub'a) ce se pote face intr'unu anu o purta institutul singuru; folosulu acest'a este forte mare, de ore-ce bilantiulu se incheie din anu in anu, eara profitulu ce se cuvine in privinti'a poliiteloru, cari si perdu valorea prin morthea asecuratulu seu prin incetarea de a plati premiele, trecu in proprietatea celorlalti participatori.

In ce mesura urcata a experimentatu societatea folosinti'a sea se vede de acolo, ca ea au platitu deja dela inceputulu ei

63,945,001 f.

pentru daune in urm'a mortiei a **3555 partite** asecurate **3,823,446.**

Reservele cari se urca

la 12,684,750 f.

precum si celelalte fonduri

Sum'a, carea asecura societatea dupa bilantiulu mentionatu, au ajunsu la cifr'a cea forte insemnata mai multu de

819 milioane florini,

cu unu venitu de premii si interese de

8,000,000 florini,

in care insa nu se cuprinde si sum'a cea insemnata a tontineloru si a venituriloru pre vietia.

Ajudecarea acest'a via ne da documentulu celu mai adeveratu despre increderea din tote partile, de carea se bucura societatea in urm'a apretiuirei acurate a soliditatiu administrarei sele interne, earaprin sumele enorme de garantia se oferesce publiculu tota sigurantia, ce se pote dori.

Subscris'a agentia principala se recomanda dara onoratalui publicu, doritoriu de asecurantiu, a se adresa in ori-ce casu catre dens'a si ea este gata de a servi cu ori-ce informatiuni in privinti'a acest'a Sabiu in 10/11 1867.

Agentia principale a asecurantiu generali cu privilegiu c. r. in Triest:

Paulu Nendvich.